

Eén van de mogelijkheden om je studie een internationale dimensie te geven is om te studeren bij een partneruniversiteit in het buitenland. Waar in het verleden sociaal werkstudenten van Hogeschool Utrecht met name kozen voor een stage in een land hier ver vandaan, kiezen ze in plaats daarvan voor het volgen van vakken aan een partneruniversiteit binnen Europa als onderdeel van het Erasmus+ programma.

door
Jolanda Berends

Erasmus+ is een Europees subsidieprogramma voor het hoger onderwijs dat de versterking van de mobiliteit van onder andere studenten in het hoger onderwijs stimuleert. Alle 28 EU-lidstaten participeren in dit programma, evenals een aantal buurlanden. De hoger onderwijsinstelling moet in het bezit zijn van een certificaat van een mobiliteitsconsortium. Als de hoger onderwijsinstelling hieraan voldoet, krijgt de hbo-student die binnen Europa bij een partneruniversiteit studeert een Erasmus+ beurs van minimaal drie, tot maximaal twaalf maanden. Deze financiële tegemoetkoming maakt het interessant voor de student om binnen Europa te blijven.

Ticket boeken

Dat steeds meer sociaal werkstudenten bewust kiezen voor een ervaring binnen Europa, hangt vaak samen met de mogelijkheid van deze beurs. Immers, daarmee is de eventuele financiële drempel weggehaald. Het volgen van onderwijs bij een buitenlandse partneruniversiteit, in plaats van een buitenlandse stage, biedt de groeiende groep *study abroad*'ers de mogelijkheid om hun stage in Nederland te doen. Dat levert hen een netwerk op, wat de kans vergroot om na het afronden van de studie sneller een baan in Nederland te vinden. Tegelijkertijd doen ze toch internationale ervaring op.

Verder verandert er niets aan hun rol: ze blijven student, alleen dan in een ander land. Ze volgen daar vakken binnen het eigen studieveld en ze vormen een *international classroom* met studenten van diverse nationaliteiten en soms ook lokale studenten. Met andere uitwisselingsstudenten delen ze de ervaring van leven in een vreemd land. Daardoor hebben ze allemaal baat bij het investeren in nieuwe contacten en smeden ze vriendschappen voor het leven. Ze spreken met elkaar in een andere taal, veelal het Engels. Het oefenen en gebruiken van een vreemde taal is geen doel op zich, maar een middel om met elkaar te communiceren. Toch kan het ook een motivatie voor een student zijn om naar het buitenland te gaan. Studenten zien *study abroad* als een georganiseerd uitwisselingsprogramma en verwachten dan ook dat het gemakkelijk te regelen is. Ze hoeven in ieder geval niet op zoek naar een onderwijsinstelling. Hun hogeschool heeft de contacten al gelegd. De student volgt de aanmeldingsprocedure en wacht de plaatsing af. Wel moet hij of zij zich inschrijven bij de partneruniversiteit en de vakken kiezen die hij of zij wil volgen. Als dat onderwijsprogramma goedgekeurd is door de eigen onderwijsinstelling én de gastonderwijsinstelling, kan de student een ticket boeken en op zoek naar woonruimte in het beoogde land. Op naar *studying abroad*.

International classroom

Wonen en studeren in het buitenland laat de student ervaren hoe het is om in een andere cultuur te leven. Studenten worden zich ervan bewust dat een andere cultuur ook goed is en de eigen cultuur minder vanzelfsprekend. Dat is een ervaring die goed toepasbaar is binnen het sociaal werk. Het creëert bijvoorbeeld begrip voor mensen die Nederland als hun nieuwe thuis zien of van huis uit een andere cultuur hebben dan de student.

In het buitenland leert de student zichzelf bovendien goed kennen. Het op jezelf aangewezen zijn, wellicht meer dan in Nederland, vraagt om zelfstandigheid. Nieuwe, over het algemeen nog niet vertrouwde, situaties vragen om flexibiliteit en *out of the box*-denken. Dit zorgt voor een persoonlijke ontwikkeling, die de student uiteindelijk sterker maakt als sociale professional.

Daarbij komt dat de *international classroom* de mogelijkheid biedt om niet alleen te leren over het sociaal werk in het land van bestemming, maar ook in de landen waar de andere studenten vandaan komen. Studenten werken immers in het programma met elkaar samen in groepen die bestaan uit diverse nationaliteiten. Zo maken de studenten kennis met diverse visies op hun vak en lokale werkwijzen binnen het werkveld.

Omgekeerde cultuurshock

Naar het buitenland gaan vraagt echter wel om een degelijke voorbereiding. Onderwijs krijgen in een

ander land wordt vooraf vaak onderschat. Formulieren moeten ingevuld en door diverse partijen goedgekeurd worden. De student moet wennen aan de taal en de cultuurverschillen. Niet alle culturele verschillen zijn even leuk en interessant, met name als dit leidt tot onbegrijpelijke situaties of heimwee. Studeren in het buitenland betekent ook een kennismaking met een ander didactisch systeem. De afstand tussen de docent en de student is buiten Nederland vaak groter, de machtsverhoudingen zijn strikter, de opdrachten zijn theoretischer en daarmee is de verwachte beoordeling moeilijker in te schatten. Studenten kunnen dit spannend vinden, omdat ze niet precies weten wat er van ze verwacht wordt. Dit leidt weleens tot het feit dat een student *abroad* niet alle vakken positief afrondt. Een onvoldoende kan grote gevolgen hebben, van een herkansing tot studievertraging.

En dan volgt ook nog de vaak vergeten, laatste fase van *study abroad*: het thuiskomen. Deze terugkomstfase moet niet miskend worden. De student heeft zich de nieuwe cultuur eigen gemaakt, komt terug naar huis en moet nu ondervinden hoe het geleerde toe te passen in de eigen cultuur. Het vraagt veel van de student om weer volledig te re-integreren. Over het algemeen bereidt een student zich goed voor op het weggaan en ook de directe omgeving leeft dan helemaal mee. Maar als de student weer terugkomt, wordt verwacht dat hij of zij weer snel gewend is en het oude leven oppakt. Het goed afronden van de periode in het buitenland, eventueel met nazorg bij terugkomst vanuit de opleiding, helpt om niet in een *reverse culture shock*, de omgekeerde cultuurschok, terecht te komen.

Verrijkt met een andere kijk

Eén ding is zeker: *study abroad* is een ervaring waar de student de rest van zijn of haar leven baat bij heeft. Het is een relatief korte, maar vaak intense periode waarin studenten zich op verschillende vlakken ontwikkelen. Ze investeren in nieuwe relaties en vriendschappen en doen ervaringen op met het leven in een andere cultuur die voor altijd een meerwaarde zal zijn voor hun sociaal werkpraktijk. Onderlinge uitwisseling verrijkt de toekomstige sociale professional dan ook met een andere kijk op het werkveld. Het actief gebruiken van een andere taal is een bonus. Al met al is een *study abroad* een pré voor op je CV!

Jolanda Berends is internationaal coördinator voor het Instituut voor Social Work aan de Hogeschool Utrecht en is als hogeschooldocent nauw betrokken bij de internationalisering van het sociaal werkonderwijs.

Bronnen

- www.nuffic.nl
- www.erasmusplus.nl
- eacea.ec.europa.eu

